QUÆSTIO MEDICA,

Quodlibetariis disputationibus manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis 21ª Januarii 1717.

M. URBANO LEAULTÉ, Doctore Medico, Præside.

An qui fermentationis, ille & hominis naturam nescit?

I.

QUISQUIS aut sapientiæ studio aut Medicinæ operam dedit, humani corporis scientiâ gloriatur. Quidni? puderet eum videri se ipsum nescire, à quo Naturæ totius cognitio expectatur. Sed quotusquisque eorum est qui præter aut visûs aut tactûs potestatem in eâ re excurrisse cognoscatur? singularum corporis partium nomina vel merè latina, vel græco detorta fonte magnificè proferuntur; sua cuique facultas attribuitur, usus assignatur, omnium causa his illisve qualitatibus, primis, secundis, tertiis, occultis accepta refertur. Has inter honos præcipuus habetur calori, qui in capite spiritus animales, vitales in corde, in ore, ventriculo, totâ alvo infimâ naturales præparare, elaborare, perficere perhibetur. O laudem egregiam! O ampla spolia! Aut varias opinionum species, velut ægri somnia, sibi in animum induxisse, aut dissectionis labore improbo id unum detexisse, quod vel naturæ rerum imperitissimus assequi possit. Hæc omnia aut non absurda, aut etiam vera sint, quisquis sibi in detegendâ hominis naturâ docti famam comparare volet, progredietur ulteriùs, & per obstantes scoliorum catervas sua explicans arma, Naturæ sinui se immerget; ibi, quæ deceat Philosophum, latentem physicam & efficientem omnium humani corporis functionum causam sedulò investigaturus.

II.

CORPORIS humani fabricam nosse, non superficiariam illam quidem, sed intimam, & cortice vel spississimo obvolutam alicujus pretii nec immeritò haberi debet. Sed quantumlibet in ea quis versatus

oculatusque sit, nihilo φιλοσοφότερος erit reputandus, dum variarum, quibus continuò exagitatur, motionum causam repererit; quam si quis contemnat, rerum quidem sensibus subjectarum haberi poterit eximius explorator, in humanæ verò naturæ scientiâ parùm aut nihil promovisse meritò existimabitur. Hanc ut quis obtineat, ipsa ei Naturæ principia adeunda sunt, non quælibet, sed certa quædam. Eorum triplex ordo potest constitui; omnium prima & simplicissima atomi habeantur, solâ mentis acie perceptibiles; secundum occupent locum quæ resolutionis Chymicæ auxilio detecta sunt: postrema & compositissima terram, aquam, aerem & ignem putato. Primorum contemplatione parùm in inquirendâ hominis naturâ utilitatis percipitur, ut quæ eâ exiguitate prædita sint, quam nulla assequi valeat sensatio vel exquisitissima. Ultima jure etiam contemni possunt, mixtorum naturæ magis quàm principiorum affinia: Te confer ad ea potiùs quæ simplicitatis moderationem habent, spiritum scilicet, sal, sulphur, aquam & terram, in quæ corpora ferè omnia ignis beneficio ultimò resolvuntur. Hæc invicem tenacissimè conglutinata pace altissimâ perfruuntur, datâ verò occasione explicata & sibi permissa pro iis, quas gerunt inter se, inimicitiis, & diversis ad motum huc illuc propensionibus, mirum quâ sæpè exagitentur vehementiâ, quas turbas concitent, verbo dicam, fermentationem exsuscitant, primam, præcipuam & efficientem, cùm omnium Naturæ operum, tùm etiam humani corporis functionum causam.

I I I.

FERMENTATIONIS naturam, ejusque ad explicanda Naturæ phœnomena necessitatem aliundè quàm ab Hippocratis scholâ repetere inane est. Ejus prima origo & remotissima ab atomis; hæ variis ornatæ figuris, specie determinatis, numero indefinitis, & assiduo concitatæ motu, coalitu inter se mutuo moles quasdam efformant exiguas, ægrè omninò & rarenter solubiles; ab his invicem conglutinatis spiritus, sulphur, sal, aqua & terra enascuntur, sensibilia rerum omnium principia. In horum unoquoque seorsim posito nulla unquam perturbatio observatur, ex quibus enim constant moleculæ homogeneæ sunt, & eamdem ad motum propensionem ac determinationem habent. Iis verò simul compositis, præ nisu quo à se invicem separari natæ sunt, assiduo eoque diverso, se ipsis interdùm, aliàs fermenti alicujus extrinsecùs occurrentis occasione datâ ad motum invitantur. Hic motus fermentatio appellatur. Discrepat ab effervescentiâ; hæc ad solas corporis mixti partes integrantes pertinet, naturam ejus & essentiam non attingit, eamque duntaxat in eo mutationem creat, quæ tactûs aut visûs judicio discerni & explorari possit; illa motus est intestinus principiorum corporis naturalis, quo nexus eorum & ordo immutantur. Si à se invicem omninò diffideant, rem ipsam quam constituunt destrui, aliam oriri necesse est. Si quadantenùs duntaxat, ea solùm contingit alteratio, quæ aliter gustum & olfactum quàm anteà afficiat. Fermentationem nativo ato-

morum & molecularum ex iis emergentium motui præcipuè adſcribendam non mediocriter adjuvat ea ſalis ſpecies, quæ aciditatis ſenſum excitare nata eſt; principiis corporis cujuſlibet vel ad motum valdè diſpoſitis, vel jam nonnihil exagitatis immiſcens ſeſe, particularum quibus conſtat acie longè acutiſſimâ ea tundit, diſcerpit, & à ſe invicem contentione non levi diſcriminat. Calculum ponet quàm optimè, qui fermentationi his fontibus natæ rerum omnium generationem, durationem, interitum tribuerit; hominis quoque, in quo quidquid virtutis corporeæ animadvertitur, aut neſciri, aut à fermentationis motu tanquam causâ primariâ, præcipuâ & efficiente repeti debere agnoſcendum eſt.

I V.

NATURA omnis quanta quanta eſt, fermentationis in rerum omnium productione vim & poteſtatem prædicat. Plantarum ei vegetatio, generatio animalium, lapidum, mineralium, metallorum debetur elaboratio. Atque hæc quidem probabile eſt, ex humido certâ quâdam ratione fermentato, & coaguli ſaliſve cujuſdam fixi interventu concreſcere; Quamobrem veteres quidam Philoſophi, inter quos Hippocrates, aquam ceu humidum rerum omnium principium ſtatuerunt. Quòd ſi ad plantas te convertas, magis res patebit, ſemen terræ mandatum halitibus ab eâ profectis, & tenuiſſimâ, mobiliſſimâque quam ſol ſuppeditat materiâ, interiùs exagitatum emollitur & dehiſcit; accedit aqua pluvialis, ut variis ſalium referta generibus, ſic ad movendam fermentationem aptiſſima. Hinc lobi explicantur, germinis fibrillæ panduntur, radices prodeunt, folia attolluntur. Hæc fermentationi dubitas eſſe tribuenda? Vide quanta eorum omnium facultas ſit ad promovendam vegetationem apud quæ ampla ſalis volatilis copia obſervatur. Idem de animalibus exiſtimato; vel homo cæteris longè antecellens, tantulæ rei debet quod naſcatur. Muliebre ſemen ovi naturam præ ſe ferens quid prodeſt, niſi virilis acceſſione fœcundetur? quod alio obtineri quam fermentationis nomine cœcus ſit qui contendat: Ecquid enim eam in ovo muliebri ſemen virile non moveat, quod tot venæ, arteriæ, nervi, vaſa lymphatica, glandulæ ſpirituoſum, ſpumoſum & fermenti validiſſimi undequâque inſignibus ſplendidiſſimis quaſi delibutum ſuppeditant. Hujus itaque appulſu ſeminis materni particulæ motu inteſtino exagitatæ, explicant ſe, tumultuantur, tamdiùque dimicant, dum hominis tandem aliqua primùm ſpecies priùs latitans expromatur, ab eâdem poſtmodùm, à quâ originem duxit, fermentatione incrementum, ultimamque perfectionem adeptura. Ad hæc qui ſeriò attenderit, contumax ſit, ſi ignoratâ motûs hujus inteſtini naturâ ad accuratam humanæ naturæ cognitionem aut perveniſſe ſe contendat, aut ſperet unquam uſquam perventurum.

V.

QUODCUMQUE in humano corpore obitur munus, fermentationis virtute abſolvitur; coctiones procurat omnes, liquores quoſque nativo caractere exornat, excernit ſuperflua: Ut ſe habet, vel

naturæ votis consentiens, vel ab iis aberrans, aut sanitatem servat integram, aut morbum accersit, vel sub utroque casu eâdem singularum partium configuratione & structurâ remanente; ut hæc causæ sine quâ stare non possumus, fermentatio efficientis & primariæ meritò rationem obtineat. Et certè quid referret ad Chylosim interiorem ventriculi tunicam totuplici glandularum serie esse oppletam; quæ ei incumbit, fibris omnigenis musculorum vices sustinentibus esse intertextam. Venarum, arteriarum, nervorum, vasorum lymphaticorum surculos innumerabiles per totam ejus substantiam dispergi, si cessaret fermentatio, vel perperàm & vitiosè obiretur: Quin ipse chylus per venas arteriasque distributus maximè naturam mutaret suam, nisi veterascens cui admiscetur sanguis fermenti ei officium largiretur: Idem esto de reliquis succis huc illuc-ve impulsis judicium. Frustrà hîc ad calorem nullius apud nos, imò nec alibi uspiam efficaciæ confugeris: nisi caloris nomine non nudam, quod plerique tamen ferè omnes faciunt, qualitatem intellexeris; sed materiæ particulas ita & figuratas, & fermentatione exagitatas, ut ad eas admota manus sensationem experiatur quamdam caloris denominatione vulgo notatam, rei ipsi quæ tangitur ineptissimè attribuas. Has, mihi crede, omitte nænias, his deliramentis abstine. Si veram Philosophi & studiosi Naturæ indagatoris personam sustinere ac defendere velis, consule fermentationem; eâ detectâ Naturam tibi hujus mundi universam atque hominis singularem repræsentabit: nihil te in vegetabilibus, nihil latebit in animalibus, eorum ortûs, durationis, interitûs causas dignosces; putrefactionum omnium, dissolutionum, præcipitationum, coagulationum deteges originem; verbo dicam, hominis quoque natura evadet perspicua, nullâ unquàm usquàm aliâ ratione penitùs detegenda.

Ergo qui fermentationis, ille & hominis naturam nescit.

Domini Doctores disputaturi.

M. Henricus Besnier, Rei Herbariæ Professor.

M. Joannes Besse, Medicus Domûs Regiæ.

M. Antonius de Jussieu, è Regiâ Scientiarum Academiâ, & Botanices in Horto Regio Parisiensi Professor.

M. Joan. Bapt. Silva, Serenissimi Borbonii Ducis Medicus ordinarius.

M. Joannes Bapt. Thomas Martinenq.

M. Joan. Henricus Imbert, è Regiâ Scientiarum Academiâ.

M. Philippus Caron.

M. Joannes Gelly.

M. Claudius Burlet, Regis Hispaniarum Medicus primarius.

Proponebat Parisiis CLAUDIUS DE LA VIGNE DE FRECHEVILLE, Parisinus, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1717. à sextâ ad meridiem.

Typis JACOBI QUILLAU, Universitatis, & Facultatis Medicinæ Typographi.